KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 19.6.2024 r.
COM(2024) 607 final

Zalecenie

ZALECENIE RADY

w sprawie polityki gospodarczej, polityki społecznej, polityki zatrudnienia, polityki strukturalnej i polityki budżetowej Irlandii

{SWD(2024) 600 final} - {SWD(2024) 607 final}

Zalecenie

ZALECENIE RADY

w sprawie polityki gospodarczej, polityki społecznej, polityki zatrudnienia, polityki strukturalnej i polityki budżetowej Irlandii

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 121 ust. 2 i art. 148 ust. 4,

uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1263 z dnia 29 kwietnia 2024 r. w sprawie skutecznej koordynacji polityk gospodarczych i w sprawie wielostronnego nadzoru budżetowego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1466/97[1], w szczególności jego art. 3 ust. 3,

uwzględniając zalecenie Komisji Europejskiej,

uwzględniając rezolucje Parlamentu Europejskiego,

uwzględniając konkluzje Rady Europejskiej,

uwzględniając opinię Komitetu ds. Zatrudnienia,

uwzględniając opinię Komitetu Ekonomiczno-Finansowego,

uwzględniając opinię Komitetu Ochrony Socjalnej,

uwzględniając opinię Komitetu Polityki Gospodarczej,

a także mając na uwadze, co następuje:

(1) Przyjęte w dniu 27 lutego 2023 r. rozporządzenie w sprawie REPowerEU[2] ma na celu stopniowe redukowanie zależności Unii Europejskiej od importu paliw kopalnych z Rosji. Pomoże to osiągnąć bezpieczeństwo energetyczne i zdywersyfikować dostawy energii w Unii przy jednoczesnym zwiększeniu wykorzystania odnawialnych źródeł energii, zdolności magazynowania energii oraz efektywności energetycznej. Irlandia dodała do swojego krajowego planu odbudowy i zwiększania odporności nowy

[1] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241 ustanawiające Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności weszło w życie w dniu 19 lutego 2021 r. Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności zapewnia państwom członkowskim wsparcie finansowe służące realizacji reform i inwestycji, co pociąga za sobą impuls fiskalny finansowany przez UE. Zgodnie z priorytetami europejskiego semestru przyczynia się on do osiągnięcia ożywienia gospodarczego i społecznego oraz do wdrażania zrównoważonych reform i inwestycji, których celem jest w szczególności promowanie zielonej i cyfrowej transformacji oraz zwiększenie odporności gospodarek państw członkowskich. Pomaga również wzmocnić finanse publiczne oraz pobudzić wzrost gospodarczy i tworzenie miejsc pracy w średnim i długim okresie, a także zwiększyć spójność terytorialną wewnątrz UE i wspierać dalsze wdrażanie Europejskiego filaru praw socjalnych.

[2] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/435 z dnia 27 lutego 2023 r. w sprawie zmiany rozporządzenia (UE) 2021/241 w odniesieniu do rozdziałów REPowerEU w planach odbudowy i zwiększania odporności oraz zmiany rozporządzeń (UE) nr 1303/2013, (UE) 2021/1060 i (UE) 2021/1755 oraz dyrektywy 2003/87/WE (Dz.U. L 63 z 28.2.2023, s. 1), http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj.

rozdział REPowerEU w celu finansowania kluczowych reform i inwestycji, które pomogą w osiągnięciu celów REPowerEU.

(2) W dniu 16 marca 2023 r. Komisja wydała komunikat pt. „Długoterminowa konkurencyjność UE: perspektywa na przyszłość po 2030 r.”[3], aby pomóc w podejmowaniu decyzji politycznych i stworzyć warunki ramowe dla zwiększenia wzrostu gospodarczego. W komunikacie tym określono ramy konkurencyjności oraz dziewięć wspierających ją wzajemnie potęgujących się czynników. Spośród tych czynników priorytetowe znaczenie mają dostęp do kapitału prywatnego, badania naukowe i innowacje, edukacja i umiejętności oraz jednolity rynek, i na te właśnie obszary polityki należy zwracać szczególną uwagę w ramach reformy i inwestycji mających na celu sprostanie obecnym wyzwaniom związanym z wydajnością, a także budowę długoterminowej konkurencyjności UE i jej państw członkowskich. W dniu 14 lutego 2024 r. Komisja przedłożyła roczne sprawozdanie na temat jednolitego rynku i konkurencyjności[4], będące uzupełnieniem powyższego komunikatu. W sprawozdaniu wyszczególniono mocne i słabe strony europejskiego jednolitego rynku pod względem konkurencyjności i prześledzono rozwój sytuacji w skali roku pod kątem dziewięciu czynników wpływających na konkurencyjność.

(3) Dnia 21 listopada 2023 r. Komisja przyjęła roczną analizę zrównoważonego wzrostu gospodarczego na 2024 r.[5], rozpoczynając tym samym cykl europejskiego semestru na rzecz koordynacji polityki gospodarczej w 2024 r. W dniu 22 marca 2024 r. Rada Europejska zatwierdziła priorytety tej rocznej analizy skupione wokół czterech wymiarów konkurencyjnej zrównoważoności. W dniu 21 listopada 2023 r., działając na podstawie rozporządzenia (UE) nr 1176/2011, Komisja przyjęła również sprawozdanie przedkładane w ramach mechanizmu ostrzegania na 2024 r., w którym nie wskazała Irlandii jako jednego z państw członkowskich, w których mogą występować zakłócenia równowagi lub które są narażone na takie zakłócenia i w przypadku których potrzebna będzie szczegółowa ocena sytuacji. W tym samym dniu Komisja przyjęła opinię w sprawie projektu planu budżetowego Irlandii na 2024 r. Komisja przyjęła również zalecenie dotyczące zalecenia Rady w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro, które zostało przyjęte przez Radę w dniu 12 kwietnia 2024 r., a także wniosek dotyczący wspólnego sprawozdania o zatrudnieniu na 2024 r., w którym przeanalizowano wdrażanie wytycznych dotyczących zatrudnienia i zasad Europejskiego filaru praw socjalnych i które zostało przyjęte przez Radę w dniu 11 marca 2024 r.

(4) W dniu 30 kwietnia 2024 r. weszły w życie nowe unijne ramy zarządzania gospodarczego. Ramy te tworzy m.in. nowe rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1263 w sprawie skutecznej koordynacji polityk gospodarczych i w sprawie wielostronnego nadzoru budżetowego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1466/97. Obejmują one również zmienione rozporządzenie (WE) nr 1467/97 w sprawie wdrażania procedury nadmiernego deficytu i zmienioną dyrektywę 2011/85/UE w sprawie ram budżetowych państw członkowskich[6]. Nowe

---

3 COM(2023) 168 final.
4 COM(2024) 77 final.
5 COM(2023) 901 final.
6 Rozporządzenie Rady (UE) 2024/1264 z dnia 29 kwietnia 2024 r. zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1467/97 w sprawie przyspieszenia i wyjaśnienia procedury nadmiernego deficytu (Dz.U. L, 2024/1264, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj) oraz dyrektywa Rady (UE) 2024/1265 z dnia 29 kwietnia 2024 r. zmieniająca dyrektywę 2011/85/UE w sprawie wymogów dla ram

ramy mają na celu osiągnięcie stabilności długu publicznego oraz zrównoważonego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu przez stopniową konsolidację fiskalną oraz reformy i inwestycje. Przyczyniają się one do zapewnienia poczucia odpowiedzialności na szczeblu krajowym i koncentrują się w większym stopniu na perspektywie średniookresowej oraz jednocześnie na bardziej rygorystycznym i spójniejszym egzekwowaniu reguł. Każde państwo członkowskie powinno przedłożyć Radzie i Komisji krajowy średniookresowy plan budżetowo-strukturalny. Krajowe średniookresowe plany budżetowo-strukturalne zawierają zobowiązania państwa członkowskiego dotyczące polityki budżetowej, reform i inwestycji, w odniesieniu do cztero- lub pięcioletniego horyzontu czasowego objętego planem, w zależności od zwykłej długości kadencji ustawodawcy krajowego. Ścieżka wydatków netto[7] w ramach krajowego średniookresowego planu budżetowo-strukturalnego powinna spełniać wymogi określone w rozporządzeniu (UE) 2024/1263, w tym wymóg dotyczący wprowadzenia lub utrzymania prawdopodobnej tendencji spadkowej długu sektora instytucji rządowych i samorządowych najpóźniej do końca okresu dostosowawczego lub utrzymania długu na ostrożnym poziomie poniżej 60 % PKB oraz sprowadzenia lub utrzymania deficytu publicznego poniżej wartości odniesienia wynoszącej 3 % PKB, w średnim okresie. W przypadku gdy państwo członkowskie zobowiąże się do wdrożenia odpowiedniego pakietu reform i inwestycji zgodnie z kryteriami określonymi w rozporządzeniu (UE) 2024/1263, okres dostosowawczy może zostać przedłużony o nie więcej niż 3 lata. Aby pomóc w przygotowaniu tych planów, w dniu [21 czerwca] 2024 r. Komisja ma przedłożyć państwom członkowskim wytyczne dotyczące treści planów oraz rocznych sprawozdań z postępów, które państwa te będą musiały następnie przedłożyć, a także – zgodnie z art. 5 rozporządzenia (UE) 2024/1263 – Komisja przekaże państwom członkowskim wytyczne techniczne dotyczące dostosowań fiskalnych (trajektorie referencyjne i informacje techniczne, w stosownych przypadkach). Państwa członkowskie powinny przedłożyć swoje średniookresowe plany budżetowo-strukturalne do dnia 20 września 2024 r., chyba że dane państwo członkowskie i Komisja uzgodnią przedłużenie tego terminu o rozsądny okres. Państwa członkowskie powinny zapewnić udział swoich parlamentów narodowych, a w stosownych przypadkach konsultacje z niezależnymi instytucjami fiskalnymi, partnerami społecznymi i innymi zainteresowanymi podmiotami krajowymi.

(5) W 2024 r. europejski semestr na rzecz koordynacji polityki gospodarczej nadal rozwija się równolegle z wdrażaniem Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności. Pełne wdrożenie planów odbudowy i zwiększania odporności pozostaje nieodzowne do realizacji priorytetów politycznych w ramach europejskiego semestru, ponieważ plany te przyczyniają się do skutecznego sprostania wszystkim wyzwaniom (lub znacznej ich części) określonym w odpowiednich zaleceniach dla poszczególnych krajów wydanych w ostatnich latach. Zalecenia dla poszczególnych krajów na lata 2019, 2020, 2022 i 2023 pozostają aktualne również w odniesieniu do planów

---

budżetowych państw członkowskich (Dz.U. L, 2024/1265, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

[7] Wydatki netto w rozumieniu art. 2 rozporządzenia Rady (UE) 2024/1263 z dnia 29 kwietnia 2024 r. (Dz.U. L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj). Wydatki netto oznaczają wydatki publiczne po skorygowaniu o (i) wydatki z tytułu odsetek, (ii) działania dyskrecjonalne po stronie dochodów, (iii) wydatki na programy unijne w pełni kompensowane dochodami z funduszy unijnych, (iv) krajowe wydatki na współfinansowanie programów finansowanych przez Unię, (v) cykliczne elementy wydatków na zasiłki dla bezrobotnych oraz (vi) działania jednorazowe i inne działania tymczasowe.

odbudowy i zwiększania odporności, które są uzupełniane, aktualizowane lub zmieniane zgodnie z art. 14, 18 i 21 rozporządzenia (UE) 2021/241.

(6) W dniu 28 maja 2021 r. Irlandia przedstawiła Komisji swój krajowy plan odbudowy i zwiększania odporności, zgodnie z art. 18 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2021/241. Na podstawie art. 19 rozporządzenia (UE) 2021/241 Komisja oceniła adekwatność, skuteczność, efektywność oraz spójność planu odbudowy i zwiększania odporności, zgodnie z wytycznymi dotyczącymi oceny zawartymi w załączniku V do tego rozporządzenia. W dniu 8 września 2021 r. Rada przyjęła decyzję w sprawie zatwierdzenia oceny planu odbudowy i zwiększania odporności Irlandii[8], którą to decyzję zmieniono dnia 8 grudnia 2023 r. zgodnie z przepisami art. 18 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2021/241 w celu zaktualizowania maksymalnego wkładu finansowego na rzecz bezzwrotnego wsparcia finansowego. Uruchomienie transz jest uzależnione od decyzji Komisji podjętej zgodnie z art. 24 ust. 5 rozporządzenia (UE) 2021/241 i stwierdzającej, że Irlandia osiągnęła w zadowalający sposób odpowiednie kamienie milowe i wartości docelowe określone w decyzji wykonawczej Rady. Osiągnięcie w zadowalający sposób zakłada, że działania związane z uprzednio osiągniętymi kamieniami milowymi i wartościami docelowymi nie zostały odwrócone.

(7) W dniu 30 kwietnia 2024 r. Irlandia przedłożyła swój krajowy program reform na 2024 r., a w dniu 10 maja 2024 r. program stabilności na 2024 r., zgodnie z art. 4 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 1466/97. Zgodnie z art. 27 rozporządzenia (UE) 2021/241 krajowy program reform na 2024 r. odzwierciedla również półroczne sprawozdania Irlandii z postępów w realizacji planu odbudowy i zwiększania odporności.

(8) W dniu 19 czerwca 2024 r. Komisja opublikowała sprawozdanie krajowe na 2024 r. dotyczące Irlandii[9]. Oceniła w nim postępy Irlandii we wdrażaniu stosownych zaleceń dla tego kraju przyjętych przez Radę w latach 2019–2023 oraz podsumowała realizację planu odbudowy i zwiększania odporności przez Irlandię. Na podstawie tej analizy w sprawozdaniu krajowym wskazano luki w stosunku do wyzwań, których nie uwzględniono w planie odbudowy i zwiększania odporności lub uwzględniono je jedynie częściowo, a także nowe i pojawiające się wyzwania. Oceniono w nim również postępy Irlandii we wdrażaniu Europejskiego filaru praw socjalnych oraz w realizacji głównych celów UE dotyczących zatrudnienia, umiejętności i ograniczania ubóstwa, a także postępy w realizacji celów ONZ w zakresie zrównoważonego rozwoju.

(9) Według danych zweryfikowanych przez Eurostat[10] nadwyżka sektora instytucji rządowych i samorządowych Irlandii pozostawała na stabilnym poziomie 1,7 % PKB w 2023 r., a dług sektora instytucji rządowych i samorządowych zmalał z 44,4 % PKB na koniec 2022 r. do 43,7 % na koniec 2023 r.

(10) W dniu 12 lipca 2022 r. Rada zaleciła Irlandii[11] podjęcie działań w celu zapewnienia, aby w 2023 r. wzrost bieżących wydatków pierwotnych finansowanych ze środków

---

8 Decyzja wykonawcza Rady z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie zatwierdzenia oceny planu odbudowy i zwiększania odporności Irlandii (15965/2023).

9 SWD(2024) 607 final.

10 Eurostat-Euro Indicators [Wskaźniki dotyczące euro, Eurostat], 22.04.2024 r.

11 Zalecenie Rady z dnia 12 lipca 2022 r. w sprawie krajowego programu reform Irlandii na 2022 r., zawierające opinię Rady na temat przedstawionego przez Irlandię programu stabilności na 2022 r., Dz.U. C 334 z 1.9.2022, s. 52.

krajowych był zgodny z ogólnie neutralnym kursem polityki[12], przy uwzględnieniu dalszego tymczasowego i ukierunkowanego wsparcia dla gospodarstw domowych i przedsiębiorstw najbardziej narażonych na podwyżki cen energii oraz dla osób uciekających z Ukrainy. Jednocześnie Irlandii zalecono dostosowanie wydatków bieżących do zmieniającej się sytuacji. Irlandii zalecono również rozwijanie inwestycji publicznych na rzecz zielonej i cyfrowej transformacji oraz na rzecz bezpieczeństwa energetycznego, uwzględniając inicjatywę REPowerEU, m.in. poprzez wykorzystanie Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz innych funduszy unijnych. Według szacunków Komisji kurs polityki fiskalnej[13] w 2023 r. był ekspansywny, na poziomie 0,9 % PKB, w kontekście wysokiej inflacji. Wzrost bieżących wydatków pierwotnych finansowanych ze środków krajowych (po skorygowaniu o działania dyskrecjonalne po stronie dochodów) w 2023 r. miał ekspansywny wpływ na kurs polityki fiskalnej, wynoszący 0,8 % PKB. Obejmuje to obniżenie o 0,1 % PKB kosztów nadzwyczajnych środków ukierunkowanego wsparcia dla gospodarstw domowych i przedsiębiorstw najbardziej narażonych na wzrost cen energii. Obejmuje to również wyższe (o 0,1 % PKB) koszty zapewnienia tymczasowej ochrony osobom wysiedlonym z Ukrainy. Ekspansywny wpływ bieżących wydatków pierwotnych netto finansowanych ze środków krajowych w 2023 r. nie wynikał zatem z ukierunkowanego nadzwyczajnego wsparcia dla gospodarstw domowych i przedsiębiorstw najbardziej narażonych na wzrost cen energii oraz wynikał jedynie częściowo ze wsparcia dla osób uciekających z Ukrainy. Ekspansywny wzrost bieżących wydatków pierwotnych finansowanych ze środków krajowych (po skorygowaniu o działania dyskrecjonalne po stronie dochodów) wynikał ze stałych podwyżek wynagrodzeń w sektorze publicznym i świadczeń socjalnych oraz wyższych wydatków na ochronę zdrowia. Podsumowując, wzrost bieżących wydatków pierwotnych finansowanych ze środków krajowych w 2023 r. nie był zgodny z zaleceniem Rady. Wydatki finansowane z dotacji w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz innych funduszy UE wyniosły w 2023 r. 0,1 % PKB. Inwestycje finansowane ze środków krajowych wyniosły w 2023 r. 2,3 % PKB, co oznacza wzrost o 0,2 punktu procentowego w porównaniu z 2022 r. Irlandia sfinansowała dodatkowe inwestycje ze środków Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz innych funduszy UE. Sfinansowała z niego inwestycje publiczne na rzecz zielonej i cyfrowej transformacji oraz bezpieczeństwa energetycznego, takie jak elektryfikacja kolei dojazdowej i program służący przekazaniu szkołom infrastruktury cyfrowej, które są częściowo finansowane z Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz innych funduszy UE.

---

12 Na podstawie prognozy Komisji z wiosny 2024 r. średniookresowy wzrost produktu potencjalnego Irlandii w 2023 r., wykorzystywany do pomiaru kursu polityki fiskalnej, szacuje się – w oparciu o średnią rzeczywistą stopę wzrostu potencjalnego z 10 lat oraz deflator PKB dla 2023 r. – na 9,2 % w ujęciu nominalnym.

13 Kurs polityki fiskalnej jest zdefiniowany jako miara rocznej zmiany sytuacji budżetowej sektora instytucji rządowych i samorządowych. Ma on na celu ocenę impulsu dla gospodarki wynikającego z polityk fiskalnych, zarówno tych finansowanych ze środków krajowych, jak i z budżetu UE. Miernikiem kursu polityki fiskalnej jest różnica między (i) potencjalnym wzrostem w perspektywie średnioterminowej a (ii) zmianą poziomu wydatków pierwotnych po skorygowaniu o działania dyskrecjonalne po stronie dochodów (i nieuwzględniającą tymczasowych działań nadzwyczajnych związanych z kryzysem wywołanym COVID-19), ale uwzględniającą wydatki pokryte za pomocą bezzwrotnego wsparcia (dotacji) z Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz innych funduszy unijnych.

(11) Główne prognozy zawarte w programie stabilności na 2024 r. można podsumować następująco: Scenariusz makroekonomiczny, na którym oparto prognozy budżetowe, przewiduje wzrost realnego PKB na poziomie 2,6 % w 2024 r. i 3,9 % w 2025 r. oraz inflację HICP na poziomie 2,1 % w latach 2024 i 2025. Oczekuje się, że nadwyżka sektora instytucji rządowych i samorządowych zmaleje do 1,6 % PKB w 2024 r., a następnie wzrośnie do 1,7 % PKB w 2025 r., a relacja długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB ma zmaleć do 41,5 % do końca 2024 r. i do 39,5 % do końca 2025 r. Prognozuje się, że po 2025 r. nadwyżka sektora instytucji rządowych i samorządowych zmaleje do 1,5 % PKB w 2026 r., a następnie wzrośnie do 1,7 % PKB w 2027 r. W związku z tym planuje się, że saldo sektora instytucji rządowych i samorządowych utrzyma się w okresie objętym programem na poziomie poniżej wartości odniesienia deficytu wynoszącej 3 % PKB. Z kolei w odniesieniu do okresu po 2025 r. prognozowane jest, że relacja długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB stopniowo zmaleje do 37,8 % w 2026 r. i do 36,7 % w 2027 r.

(12) Według prognozy Komisji z wiosny 2024 r. realny PKB wzrośnie o 1,2 % w 2024 r. i 3,6 % w 2025 r., a inflacja HICP wyniesie 1,9 % w 2024 r. i 1,8 % w 2025 r.

(13) W prognozie Komisji z wiosny 2024 r. przewiduje się nadwyżkę sektora instytucji rządowych i samorządowych w wysokości 1,3 % PKB w 2024 r., natomiast relacja długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB ma zmaleć do 42,5 % do końca 2024 r. Niższe nadwyżki wynikają z przyjęcia ostrożnych założeń dotyczących ewentualnego utrzymywania się wysokiego wzrostu wydatków w latach 2024 i 2025. Spadek relacji długu do PKB w 2024 r. odzwierciedla głównie nadwyżkę sektora instytucji rządowych i samorządowych; jego skala byłaby większa, gdyby nie znaczne wartości rezydualnych zmian długu. Na podstawie szacunków Komisji prognozuje się, że kurs polityki fiskalnej w 2024 r. będzie zasadniczo neutralny, na poziomie -0,1 % PKB.

(14) Według prognozy Komisji z wiosny 2024 r. wydatki wynoszące mniej niż 0,1 % PKB mają być finansowane w 2024 r. za pomocą bezzwrotnego wsparcia („dotacji”) z Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności, podobnie jak w 2023 r. Wydatki finansowane z dotacji w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności umożliwią wysokiej jakości inwestycje i reformy zwiększające wydajność bez wywierania bezpośredniego wpływu na saldo i dług sektora instytucji rządowych i samorządowych Irlandii.

(15) W dniu 14 lipca 2023 r. Rada zaleciła[14] Irlandii utrzymanie stabilnej sytuacji fiskalnej w 2024 r. Państwa członkowskie zostały poproszone, aby przy wykonywaniu swoich budżetów na 2023 r. i przygotowaniu projektów planu budżetowego na 2024 r. uwzględniły fakt, że Komisja zaproponuje Radzie wszczęcie procedur nadmiernego deficytu opartych na kryterium deficytu, na podstawie danych dotyczących wyników za 2023 r. Według prognozy Komisji z jesieni 2024 r. wynik strukturalny Irlandii wyniesie 1,8 % PKB w 2024 r., podczas gdy w 2023 r. wynosił 1,0 %, a tym samym przewyższy średniookresowy cel budżetowy tego państwa, którym jest wynik strukturalny na poziomie -0,5 % PKB. Jest to zgodne z zaleceniami Rady.

[14] Zalecenie Rady z dnia 14 lipca 2023 r. w sprawie krajowego programu reform Irlandii na 2023 r. oraz zawierające opinię Rady na temat przedstawionego przez Irlandię programu stabilności na 2023 r., (Dz.U. C 312 z 1.9.2023, s. 58).

(16) Rada zaleciła ponadto Irlandii, aby w latach 2023 i 2024 podjęła działania w celu jak najszybszego wycofania obowiązujących nadzwyczajnych środków wsparcia w dziedzinie energii. Rada doprecyzowała ponadto, że gdyby ponowne podwyżki cen energii wymagały wdrożenia nowych lub dalszego stosowania dotychczasowych środków wsparcia, Irlandia powinna zapewnić, aby środki te były ukierunkowane na ochronę gospodarstw domowych i przedsiębiorstw znajdujących się w trudnej sytuacji, były możliwe do udźwignięcia przez budżet i utrzymywały zachęty do oszczędzania energii. Zgodnie z prognozą Komisji z wiosny 2024 r. koszt budżetowy netto[15] nadzwyczajnych środków wsparcia w dziedzinie energii szacowany jest na poziomie 0,4 % PKB w 2023 r. i ma wynieść 0,1 % w 2024 r. i 0,0 % w 2025 r. Planuje się jak najszybsze wycofanie nadzwyczajnych środków wsparcia w dziedzinie energii w latach 2023 i 2024. Jest to zgodne z zaleceniami Rady.

(17) Oprócz tego Rada zaleciła też Irlandii utrzymanie inwestycji publicznych finansowanych ze środków krajowych i zapewnienie skutecznej absorpcji dotacji w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz innych funduszy UE, zwłaszcza w celu wspierania zielonej i cyfrowej transformacji. Według prognozy Komisji z wiosny 2024 r. inwestycje publiczne finansowane ze środków krajowych wzrosną do 2,5 % PKB w 2024 r., z 2,3 % PKB w 2023 r. Jest to zgodne z zaleceniami Rady. Jeżeli zaś chodzi o wydatki publiczne finansowane z dochodów z funduszy UE, w tym z dotacji w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności, spodziewane jest z kolei, że pozostaną one stabilne na poziomie 0,1 % PKB w 2024 r.

(18) Przy uwzględnieniu środków z zakresu polityki znanych w dacie granicznej prognozy i przy założeniu niezmiennego kursu polityki nadwyżka sektora instytucji rządowych i samorządowych w 2025 r. przewidziana w prognozie Komisji z wiosny 2024 r. ma wynieść 1,2 % PKB. Relacja długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB ma zmaleć do 41,3 % do końca 2025 r. Spadek relacji długu do PKB w 2025 r. odzwierciedla głównie nadwyżkę sektora instytucji rządowych i samorządowych; jego skala byłaby większa, gdyby nie znaczne wartości rezydualnych zmian długu.

(19) Są pewne obawy co do wpływu niskiej efektywności kosztowej systemu opieki zdrowotnej na stabilność finansów publicznych. Irlandia jest jedynym państwem w UE, w którym nie zapewnia się powszechnej podstawowej opieki zdrowotnej, co wywiera większą presję na szpitale. Oczekuje się, że starzenie się społeczeństwa będzie wywierać presję na system opieki zdrowotnej: według prognoz spowoduje ono wzrost wydatków na publiczną służbę zdrowia w Irlandii (wyrażony jako odsetek PKB) o 1,5 punktu procentowego do 2070 r. – znacznie powyżej prognozowanego dla UE wzrostu o 0,4 punktu procentowego.

(20) Zgodnie z art. 19 ust. 3 lit. b) i kryterium 2.2 załącznika V do rozporządzenia (UE) 2021/241 plan odbudowy i zwiększania odporności zawiera obszerny zestaw wzajemnie wzmacniających się reform i inwestycji, które mają zostać wdrożone do 2026 r. Spodziewane jest, że przyczynią się one do skutecznego sprostania wszystkim wyzwaniom (lub znacznej ich części) określonym w odpowiednich zaleceniach dla poszczególnych krajów. Ze względu na te krótkie ramy czasowe szybkie przystąpienie do skutecznej realizacji planu, w tym rozdziału REPowerEU, po

[15] Zalecenie Rady z dnia 14 lipca 2023 r. w sprawie krajowego programu reform Irlandii na 2023 r. oraz zawierające opinię Rady na temat przedstawionego przez Irlandię programu stabilności na 2023 r., (Dz.U. C 312 z 1.9.2023, s. 58).

jego przyjęciu, jest nieodzowne dla zwiększenia długoterminowej konkurencyjności Irlandii dzięki zielonej i cyfrowej transformacji, przy jednoczesnym zapewnieniu sprawiedliwości społecznej. Aby zrealizować do sierpnia 2026 r. przewidziane w planie zobowiązania, Irlandia musi kontynuować wdrażanie reform i przyspieszyć inwestycje przez rozwiązanie problemu pojawiających się opóźnień i zapewnienie dużych zdolności administracyjnych. Obejmuje to terminowe składanie przyszłych wniosków o płatności. Systematyczne angażowanie władz lokalnych i regionalnych, partnerów społecznych, społeczeństwa obywatelskiego i innych odpowiednich zainteresowanych stron pozostaje nieodzowne dla zapewnienia szerokiego poczucia odpowiedzialności za pomyślną realizację planu odbudowy i zwiększania odporności.

(21) W ramach przeglądu śródokresowego programów polityki spójności Irlandia ma obowiązek, zgodnie z art. 18 rozporządzenia (UE) 2021/1060, dokonać przeglądu poszczególnych programów do marca 2025 r., biorąc pod uwagę m.in. wyzwania wskazane w zaleceniach dla poszczególnych krajów na 2024 r. i w krajowym planie w dziedzinie energii i klimatu. Przegląd ten stanowi podstawę ostatecznej alokacji finansowania unijnego w ramach poszczególnych programów. Irlandia poczyniła postęp we wdrażaniu polityki spójności i Europejskiego filaru praw socjalnych, ale pozostają pewne wyzwania. W Irlandii nadal występują znaczne nierówności gospodarcze i społeczne między obszarami metropolitalnymi a innymi regionami kraju, zwłaszcza w regionie Northern and Western (NW). Integracja na rynku pracy grup w niekorzystnej sytuacji, narażonych na nieproporcjonalnie wysokie ryzyko ubóstwa i wykluczenia społecznego, cechuje się znacznymi słabościami. Priorytety uzgodnione w ramach programów pozostają wprawdzie aktualne, ale ważne jest przyspieszenie wdrażania tych programów. Nadal istotny jest cel, jakim jest wzmocnienie ekosystemów innowacji na szczeblu regionalnym, w tym zmniejszenie luki innowacyjnej między regionem NW a dwoma pozostałymi regionami. Aby zmniejszyć niedobory siły roboczej oraz poziom ubóstwa i wykluczenia społecznego, niezmiennie ważne jest ułatwianie dostępu do usług społecznych i opracowywanie ukierunkowanych środków w zakresie umiejętności przeznaczonych dla grup w najtrudniejszej sytuacji. Irlandia może również wykorzystać inicjatywę „Platforma na rzecz technologii strategicznych dla Europy” do pobudzenia inwestycji w cyfryzację i transformację cyfrową w małych i średnich przedsiębiorstwach oraz w badania naukowe nad czystymi technologiami energetycznymi zgodnie ze strategią inteligentnej specjalizacji, „Wizją irlandzkiego przemysłu 4.0. Strategia na lata 2020–2025” oraz misją nowo ustanowionego podmiotu Future Manufacturing Ireland.

(22) Oprócz wyzwań gospodarczych i społecznych uwzględnionych w planie odbudowy i zwiększania odporności oraz w ramach innych funduszy UE Irlandia stoi w obliczu kilku wyzwań, które dotyczą zaopatrzenia w wodę pitną i oczyszczania ścieków oraz systemu gospodarowania odpadami. Co więcej, nadal utrzymują się wyzwania związane z systemem elektroenergetycznym, infrastrukturą energetyczną i technologiami inteligentnych sieci oraz z efektywnością energetyczną.

(23) Niezmiennie występują znaczne braki w sektorze wodno-ściekowym wpływające na jakość wody, pogłębiane przez nadal wysoki poziom wycieków z systemu zaopatrzenia w wodę. Irlandia nie spełnia norm określonych w dyrektywie dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych, ponieważ znaczna ilość tego typu ścieków pozostaje nieoczyszczona lub nieodprowadzona, przede wszystkim ze względu na przestarzałą infrastrukturę. Znaczny odsetek mieszkańców Irlandii nadal żyje bez dostępu do przynajmniej wtórnego oczyszczania ścieków. Pobór wód i zmiany w zbiornikach wodnych nie są wystarczająco kontrolowane ze względu na brak

odpowiednich ram prawnych. Brak odpowiedniej infrastruktury wody pitnej i odprowadzania ścieków może ograniczać budowę budynków mieszkalnych i przemysłowych na niektórych obszarach, co negatywnie wpływa na konkurencyjność.

(24) W 2023 r. system energetyczny Irlandii nadal wykazywał oznaki podatności na zagrożenia, przy czym ceny detaliczne energii elektrycznej utrzymywały się na poziomie wyższym niż średnia dla UE. W drugiej połowie 2023 r. ceny energii elektrycznej dla gospodarstw domowych w Irlandii były najwyższe w UE i nadal utrzymują się na wysokim poziomie. Irlandia określiła ambitne wartości docelowe dotyczące udziału produkcji energii ze źródeł odnawialnych i zaczęła korzystać z dodatkowych źródeł odnawialnych, co będzie obciążeniem dla systemu elektroenergetycznego z powodu zwiększonych ilości energii wytwarzanej ze źródeł niestabilnych. Potrzebna jest większa przepustowość sieci zarówno w zakresie przesyłu, jak i dystrybucji, również w postaci nowych projektów transgranicznych. Niewystarczająca przepustowość sieci ma również wpływ na konkurencyjność, zwłaszcza jeśli chodzi o przyciąganie i zatrzymywanie przedsiębiorstw. Ograniczenia przepustowości skutkują też wyższymi kosztami produkcji, co zniechęca przedsiębiorstwa do działalności w Irlandii. Krajowy organ regulacyjny otrzymał zadanie opracowania planu elastyczności po stronie popytu, tak aby irlandzki system energetyczny funkcjonował wydajniej przy wysokim udziale odnawialnej energii elektrycznej. Elastyczność po stronie popytu i znaczna modernizacja infrastruktury przesyłu, dystrybucji i magazynowania będą kluczowym warunkiem osiągnięcia przez Irlandię wartości docelowej, jaką jest produkcja 80 % energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych, zgodnie z krajowym planem działania w dziedzinie klimatu. Od tych usprawnień zależy również zmniejszenie ograniczeń w aktualnej produkcji energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych oraz realizacja planu wytworzenia 5 GW morskiej energii wiatrowej do 2030 r. Konieczne są dalsze działania na rzecz elastyczności po stronie popytu i udziału konsumentów w rozproszonych zasobach energetycznych, aby umożliwić wzmocnienie pozycji konsumentów przy jednoczesnym zwiększeniu elastyczności systemu. Wymaga to udziału konsumentów w usługach w zakresie bilansowania i elastyczności.

(25) Pomimo postępów we wdrażaniu inicjatyw na rzecz zwiększenia efektywności energetycznej nadal potrzebne są dalsze środki służące ograniczeniu zużycia energii i dekarbonizacji zasobu budowlanego, w szczególności renowacja i modernizacja energetyczna oraz szybsze przechodzenie na ogrzewanie z użyciem odnawialnych źródeł energii w budynkach mieszkalnych. Irlandia nadal nie zdołała ograniczyć zużycia energii, które zgodnie z krajowym sprawozdaniem dotyczącym prognoz energetycznych ma rosnąć do 2030 r. i przekroczyć sektorowe pułapy emisji ustalone dla środowiska zbudowanego. Choć rzeczywiste rozmiary gruntownej modernizacji energetycznej pozostają ograniczone, Irlandia rozpoczęła realizację ambitnych celów określonych w jej planie działania w dziedzinie klimatu. Z budżetu państwa na 2024 r. na zwiększenie efektywności energetycznej budynków przeznaczono ponad 400 mln EUR. Do poprawy charakterystyki energetycznej publicznego zasobu budowlanego mogłaby przyczynić się realizacja kompleksowych programów oszczędności energii. Potrzebne są również dalsze działania na rzecz zmniejszenia zużycia energii w sektorze transportu i w przemyśle przez dalszą elektryfikację kolei dojazdowej i zapewnienie zachęt do stosowania systemów monitorowania i kontroli zużycia energii.

(26) W kontekście bliskich powiązań między gospodarkami państw członkowskich należących do strefy euro i ich wspólnego wkładu w funkcjonowanie unii gospodarczej i walutowej Rada zaleciła w 2024 r. państwom członkowskim będącym członkami strefy euro podjęcie działań, w tym poprzez ich plany odbudowy i zwiększania odporności, w celu wdrożenia zalecenia dotyczącego polityki gospodarczej strefy euro. W przypadku Irlandii zalecenia 1, 2, 3 i 4 przyczyniają się do realizacji pierwszego, drugiego i czwartego zalecenia dla strefy euro,

NINIEJSZYM ZALECA Irlandii podjęcie w latach 2024 i 2025 działań mających na celu:

1. Terminowe przedłożenie średniookresowego planu budżetowo-strukturalnego. Przygotowanie się na spodziewany wzrost wydatków związanych ze starzeniem się społeczeństwa przez zracjonalizowanie systemu opieki zdrowotnej pod względem kosztów.

2. Nadrobienie pojawiających się opóźnień, aby umożliwić kontynuowanie szybkiej i skutecznej realizacji planu odbudowy i zwiększania odporności, w tym rozdziału REPowerEU, po jego przyjęciu, oraz zapewnić zakończenie reform i inwestycji do sierpnia 2026 r. Przyspieszenie wdrażania programów polityki spójności. W kontekście przeglądu śródokresowego – dalsze koncentrowanie się na uzgodnionych priorytetach, przy jednoczesnym uwzględnieniu możliwości oferowanych przez inicjatywę „Platforma na rzecz technologii strategicznych dla Europy” w zakresie poprawy konkurencyjności.

3. Zwiększenie inwestycji w infrastrukturę wody pitnej i odprowadzania ścieków w celu poprawy jakości wody i ograniczenia wycieków.

4. Intensyfikację działań na rzecz zwiększenia elastyczności systemu elektroenergetycznego oraz modernizacji sieci i zwiększenia jej przepustowości. Opracowanie i wdrożenie strategii stymulowania reakcji popytu oraz usprawnienie projektowania instalacji magazynowania i podłączeń do sieci oraz wydawania na nie pozwoleń. Zwiększenie wysiłków na rzecz poprawy charakterystyki energetycznej budynków prywatnych w celu obniżenia rachunków za energię i kosztów systemu energetycznego.

Sporządzono w Brukseli dnia […] r.

W imieniu Rady
Przewodniczący